

Uchwała Nr 5/2020

Rady Społecznej
Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku
z dnia 25 czerwca 2020 r.

w sprawie
raportu o sytuacji ekonomiczno-finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki
Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku
za 2019 rok

Na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 5) ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej* (tj. Dz. U. 2020, poz. 295 z późn. zm.) oraz § 8 ust. 1 pkt 1 *Statutu SP ZOZ Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku* Rada Społeczna uchwala, co następuje:

§ 1

1. Pozytywnie opiniuje raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku za 2019 rok.
2. Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej stanowi **załącznik nr 1** do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Szpitala.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Społecznej

Sławomir Skroczyński

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 5/2020
Rady Społecznej
SPZOZ Państwowego Szpitala
dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku
z dnia 25. czerwca 2020r.

Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej
Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki
Zdrowotnej Państwowego Szpitala dla Nerwowo
i Psychicznie Chorych w Rybniku
za 2019 rok

Rybnik, maj 2020 r.

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
1. ANALIZA SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ ZA 2019 ROK	3
1.1. Analiza wskaźnikowa samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.....	3
1.1.1. Wskaźniki zyskowności	3
1.1.2. Wskaźniki płynności	5
1.1.3. Wskaźniki efektywności.....	6
1.1.4. Wskaźniki zadłużenia.....	8
1.2. Ocena wskaźnikowa sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.....	9
1.3. Podsumowanie analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu leczniczego za 2019 rok	10
2. PROGNOZA SYTUACJI EKONOMICZNO – FINANSOWEJ NA KOLEJNE TRZY LATA OBROTOWE (2020, 2021 i 2022) WRAZ Z OPISEM PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ	11
2.1. Opis przyjętych założeń makroekonomicznych i mikroekonomicznych z uwzględnieniem ich wpływu na projekcję dotyczącą sprawozdań finansowych w latach objętych prognozą.....	11
2.2. Prognoza rachunku zysków i strat na lata 2020 - 2022.....	14
2.3. Prognoza bilansu na lata 2020 – 2022	17
2.3.1. Prognoza kształtowania się wielkości zobowiązań wymagalnych w latach 2020 – 2022	19
2.4. Prognoza wartości wskaźników ekonomiczno-finansowych wraz z podsumowaniem wyników prognozy wskaźnikowej projekcji sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2020 – 2022	20
2.5. Podsumowanie prognozy	21
3. INFORMACJA O ISTOTNYCH ZDARZENIACH MAJĄCYCH WPŁYW NA SYTUACJĘ EKONOMICZNO-FINANSOWĄ SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ	22
SPIS TABEL	28

1. ANALIZA SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ ZA 2019 ROK

Kapitał własny nie finansuje aktywów Szpitala, a co za tym idzie Szpital utracił płynność finansową. Straty bilansowe za lata ubiegłe oraz rok 2019 wynoszą łącznie 35 786 257,14 zł i nie znajdują własnych źródeł pokrycia. Straty bilansowe przewyższają fundusz założycielski Szpitala o 21 202 820,60 zł, co powoduje że fundusze własne są ujemne, a zobowiązania obce finansują nie tylko majątek Szpitala, ale również ujemną wartość funduszy własnych.

Zgodnie z danymi wynikającymi z bilansu analitycznego na sytuację Szpitala istotnie wpływają następujące aspekty:

- a) Aktywa trwałe stanowią 73,57% całego majątku Szpitala, w tym rzeczowe aktywa trwałe 73,52%.
- b) W zakresie aktywów obrotowych odnotowano wzrost o 3,33 % w stosunku do 2018 r., który obejmuje głównie inwestycje krótkoterminowe i zapasy, przy czym w stosunku do 2018 r. należy zwrócić uwagę na:
  - zmniejszenie stanu zapasów o 15,84 %
  - zwiększenie stanu należności krótkoterminowych o 2,70 % przy utrzymaniu cyklu ściągalności należności w dniach oraz jednoczesnym spadku przychodów netto na sprzedaży o 4,83 % w stosunku do 2018 r.
  - zwiększenie stanu inwestycji krótkoterminowych o 6,08%
- c) W pasywach uwagę zwraca obniżenie funduszy własnych o 14,35 %, co jest rezultatem poniesionej w 2019 r. straty finansowej oraz niepokrytej straty w wysokości amortyzacji za 2018 r. Udział funduszy własnych w finansowaniu majątku szpitala jest ujemny, przy czym uwagę należy zwrócić na niekorzystny trend wzrostowy ujemnych funduszy własnych i wzrost finansowania majątku zobowiązaniami obcymi.
- d) Odnotować należy zmniejszenie zobowiązań długoterminowych o 17,45 %.
- e) Zobowiązania krótkoterminowe wzrosły w stosunku do 2018 r. o 13,61 % w wyniku zwiększonych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz z tytułu wynagrodzeń. Natomiast nastąpił spadek zobowiązań publiczno-prawnych o 24,15 % na skutek spłaty zobowiązań z tytułu zawartych układów ratalnych z ZUS, PFRON oraz podatku od nieruchomości z Urzędem Miasta Rybnika.

1.1. Analiza wskaźnikowa samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej

1.1.1. Wskaźniki zyskowności

Wskaźniki zyskowności określają zdolność podmiotu do generowania zysków, a zatem ekonomiczną efektywność działalności. Dodatkowo wartości wskaźników informują o racjonalnym gospodarowaniu, gdzie przychody podmiotu przewyższają koszty.

Wskaźnik zyskowności netto (%) pokazuje jaką część przychodów stanowi odnotowany zysk lub stratę. W ten sposób jest określona efektywność gospodarki finansowej w odniesieniu do relacji przychody ogółem – koszty ogółem podmiotu.

Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%) określa ekonomiczną efektywność działania podmiotu, z uwzględnieniem działalności podstawowej oraz pozostałej działalności operacyjnej.

Wskaźnik zyskowności aktywów (%) informuje o wielkości zysku lub straty przypadającej na jednostkę wartości zaangażowanych w podmiocie aktywów, czyli wyznacza on ogólną zdolność aktywów podmiotu do generowania zysku.

Tabela I. Wskaźniki zyskowności za 2019 rok

WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI			WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	OCENA PODMIOTU
WSKAŹNIK ZYSKOWNOŚCI NETTO (%) (Wynik netto X 100%) / (Przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów + pozostałe przychody operacyjne + przychody finansowe)				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	-8,29%	0
1	poniżej 0,0%	0		
2	od 0,0% do 2,0%	3		
3	powyżej 2,0% do 4,0%	4		
4	powyżej 4,0%	5		
WSKAŹNIK ZYSKOWNOŚCI DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ (%) (Wynik z działalności operacyjnej X 100%) / (Przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów + pozostałe przychody operacyjne)				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	-6,35%	0
1	poniżej 0,0%	0		
2	od 0,0% do 3,0%	3		
3	powyżej 3,0% do 5,0%	4		
4	powyżej 5,0%	5		
WSKAŹNIK ZYSKOWNOŚCI AKTYWÓW (Wynik netto X 100%) / Średni stan aktywów <i>gdzie średni stan aktywów to suma aktywów razem na koniec poprzedniego roku obrotowego i aktywów razem na koniec bieżącego roku obrotowego podzielona przez 2</i>				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	-11,93%	0
1	poniżej 0,0%	0		
2	od 0,0% do 2,0%	3		
3	powyżej 2,0% do 4,0%	4		
4	powyżej 4,0%	5		

Wskaźniki zyskowności Szpitala za 2019 rok jednoznacznie wskazują na deficytowość jego działalności. Odnotowana strata stanowiąca 8,29 % przychodów ogółem oznacza, iż pozyskiwane przez Szpital przychody za zrealizowane świadczenia zdrowotne w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień nie pokrywają w całości kosztów ich realizacji. Szpital będący publicznym podmiotem nie jest nastawiony na zysk, gdyż głównym celem jego działalności jest udzielanie świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia, a w takim przypadku jak nasz Szpital wskazuje się głównie na właściwy stosunek przychodów do kosztów, jak również utrzymanie płynności finansowej.

Poniesienie w 2019 roku straty w wysokości 4 870 032,71 zł powoduje, że wskaźniki rentowności przyjmują wartość ujemną i potwierdzają fakt braku zyskowności. Ujemny wskaźnik zyskowności aktywów świadczy o złej kondycji finansowej szpitala, jak również o tym, że zaangażowany majątek nie przynosi spodziewanych korzyści ekonomicznych.

Ujemny wskaźnik zyskowności netto oznacza, że wzrost kosztów w wyniku finansowym jest większy od dynamiki przychodów.

Deficytowość prowadzonej działalności ma istotny związek z niewystarczającym finansowaniem usług- niedoszacowaniem cen oferowanych przez NFZ w stosunku do kosztów realizacji świadczeń będących pochodną warunków określonych przez przepisy prawa (w kosztach świadczeń gwarantowanych: koszty leczenia, opieki oraz tzw. hotelowe).

Ponadto na sytuację finansową w roku 2019 istotnie miał wpływ spadek przychodów z NFZ będący wynikiem wstrzymania działalności i ostatecznie likwidacji oddziałów ogólnych VIII a, VIII, oddziału XVIII c psychiatrycznego dla chorych somatycznie, zmniejszenia wysokości kontraktu NFZ w oddziale VI psychiatrycznym oraz brak kontraktu w zakresie świadczeń w Oddziale Psychiatrycznym Dziennym w okresie od 01.01.2019 do 30.04.2019r. Likwidacje ww. oddziałów były podyktowane lawinowymi wypowiedzeniami umów o pracę złożonymi przez personel medyczny, głównie w grupie zawodowej lekarzy psychiatrów wymaganych do realizacji świadczeń zdrowotnych w przeliczeniu na ilość łóżek zakontraktowanych przez NFZ.

1.1.2. Wskaźniki płynności

Wskaźniki płynności określają zdolność podmiotu do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań krótkoterminowych. Jeżeli poziom wskaźników obniża się, to występuje ryzyko utraty przez podmiot zdolności do terminowego regulowania zobowiązań. W przypadku gdy wskaźniki są zbyt wysokie, może to świadczyć o nieefektywnym gospodarowaniu posiadanymi środkami obrotowymi, takimi jak zapasy, należności lub środki finansowe.

Wskaźnik bieżącej płynności określa zdolność podmiotu do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych.

Wskaźnik szybkiej płynności określa zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi.

Tabela II. Wskaźniki płynności za 2019 rok

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI			WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	OCENA PODMIOTU
WSKAŹNIK BIEŻĄCEJ PŁYNNOŚCI (Aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne)) / (Zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe)				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	0,36	0
1	poniżej 0,60	0		
2	od 0,60 do 1,00	4		
3	powyżej 1,00 do 1,50	8		
4	powyżej 1,50 do 3,00	12		
5	powyżej 3,00 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	10		
WSKAŹNIK SZYBKIEJ PŁYNNOŚCI (Aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) - zapasy) / (Zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe)				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	0,35	0

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI			WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	OCENA PODMIOTU
1	poniżej 0,50	0		
2	od 0,50 do 1,00	8		
3	powyżej 1,00 do 2,50	13		
4	powyżej 2,50 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	10		

Niski poziom wskaźnika bieżącej płynności oznacza problemy z wypłacalnością i obsługą bieżącego zadłużenia Szpitala. Natomiast wskaźnik szybkiej płynności przy uwidocznionym wyżej poziomie sygnalizuje brak możliwości szybkiej spłaty zobowiązań krótkoterminowych z powodu niedostatecznego wyposażenia Szpitala w płynne środki finansowe.

Powyzszy stan jest bezpośrednio związany z ponoszeniem przez Szpital wydatków przekraczających poziom uzyskiwanych wpływów z tytułu realizacji kontraktu z NFZ.

1.1.3. Wskaźniki efektywności

Wskaźnik rotacji należności (w dniach) określa długość cyklu oczekiwania podmiotu na uzyskanie należności za świadczone usługi. Im wyższy poziom wskaźnika, tym podmiot ma większe trudności ze ściąganiem swoich należności, co może obniżyć zdolność do terminowego regulowania zobowiązań.

Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) określa okres, jaki jest potrzebny podmiotowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych. Zbyt wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o trudnościach podmiotu w regulowaniu swoich bieżących zobowiązań.

Tabela III. Wskaźniki efektywności za 2019 rok

WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI			WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	OCENA PODMIOTU
WSKAŹNIK ROTACJI NALEŻNOŚCI (W DNIACH) (Średni stan należności z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365)) / (Przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów) <i>gdzie średni stan należności z tytułu dostaw i usług to suma tych należności na koniec poprzedniego roku obrotowego i na koniec bieżącego roku obrotowego podzielona przez 2</i>				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	36,67	3
1	poniżej 45 dni	3		
2	od 45 dni do 60 dni	2		
3	od 61 dni do 90 dni	1		
4	powyżej 90 dni	0		
WSKAŹNIK ROTACJI ZOBOWIĄZAŃ (W DNIACH) (Średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365)) / (Przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów) <i>gdzie średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług to suma tych zobowiązań na koniec poprzedniego roku obrotowego i na koniec bieżącego roku obrotowego podzielona przez 2</i>				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA		
1	do 60 dni	7		
2	od 61 dni do 90 dni	4		
3	powyżej 90 dni	0		

Długość cyklu oczekiwania Szpitala na spłatę należności w 2019 roku wynosi 36,67 dni za świadczone usługi. Wskaźnik ten kształtuje się na poziomie poniżej 45 dni, co oznacza, że Szpital nie ma problemu ze ściąganiem należności. Z kolei wskaźnik rotacji zobowiązań kształtuje się na poziomie 38,82 dni, co wskazuje na poziom powyżej średniego okresu regulowania zobowiązań krótkoterminowych. Pomimo, że Szpital dokłada wszelkich starań aby zminimalizować czas spłaty zobowiązań, coraz dłuższy okres spłaty świadczy o trudnościach Szpitala w regulowaniu swoich zobowiązań.

1.1.4. Wskaźniki zadłużenia

Wskaźnik zadłużenia aktywów (%) informuje o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi. Zbyt wysoka wartość wskaźnika podważa wiarygodność finansową podmiotu.

Wskaźnik wypłacalności określa wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na możliwość utraty zdolności do regulowania przez podmiot zobowiązań.

Tabela IV. Wskaźniki zadłużenia za 2019 rok

WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA			WARTOŚĆ WSKAŹNIKA	OCENA PODMIOTU
WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA AKTYWÓW (%)				
(Zobowiązania długoterminowe + zobowiązania krótkoterminowe - rezerwy na zobowiązania) x 100% / Aktywa razem				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	118,84%	0
1	poniżej 40%	10		
2	od 40% do 60 %	8		
3	powyżej 60% do 80%	3		
4	powyżej 80%	0		
WSKAŹNIK WYPŁACALNOŚCI				
(Zobowiązania długoterminowe + zobowiązania krótkoterminowe - rezerwy na zobowiązania) / Fundusz własny				
Lp.	PRZEDZIAŁY WARTOŚCI	OCENA	-2,33	0
1	od 0,00 do 0,50	10		
2	od 0,51 do 1,00	8		
3	od 1,01 do 2,00	6		
4	od 2,01 do 4,00	4		
5	powyżej 4,00 lub poniżej 0,00	0		

Osiągnięty w 2019 roku wskaźnik zadłużenia wskazuje na duży udział finansowania zewnętrznego majątku. Wartość wskaźnika kształtująca się na poziomie 118,84 % podważa wiarygodność szpitala.

W roku 2017 z powodu niedofinansowania usług medycznych i braku możliwości regulowania na bieżąco zobowiązań Szpital zmuszony był do wystąpienia o rozłożenie na raty składek ZUS, PFRON, oraz podatku od nieruchomości których nie był w stanie uregulować w terminach wynikających z przepisów. W związku z podpisanymi z tego tytułu układami ratalnymi w 2018 i 2019 roku wzrosły bieżące wydatki z tytułu zobowiązań publicznoprawnych. Powstała sytuacja spowodowała ograniczenie możliwości terminowego regulowania płatności wobec dostawców towarów i usług co z kolei niesie za sobą ryzyko wzrostu kosztów finansowych z tytułu odsetek, kosztów rekompensaty odzyskiwania należności zgodnie z art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 r. (Dz. U. 2013 poz. 403), a także kosztów sądowych.

Poziom wskaźnika wypłacalności jest wynikiem wyższej dynamiki zobowiązań od zakładanych w stosunku do wzrostu ujemnego funduszu własnego, będącego efektem osiągniętej straty finansowej.

1.2. Ocena wskaźnikowa sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej

Tabela V. Tabela podsumowująca wyniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2019 rok

TABELA PODSUMOWUJĄCA WYNIKI OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ			
Grupa	Wskaźniki	Wartość wskaźnika	Ocena
1. Wskaźniki zyskowności	1) wskaźnik zyskowności netto (%)	-8,29%	0
	2) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	-6,35%	0
	3) wskaźnik zyskowności aktywów (%)	-11,93%	0
		1. Razem:	0
2. Wskaźniki płynności	1) wskaźnik bieżącej płynności	0,36	0
	2) wskaźnik szybkiej płynności	0,35	0
		2. Razem:	0
3. Wskaźniki efektywności	1) wskaźnik rotacji należności (w dniach)	36,67	3
	2) wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	38,82	7
		3. Razem:	10
4. Wskaźniki zadłużenia	1) wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	118,84%	0
	2) wskaźnik wypłacalności	-2,33	0
		4. Razem:	0
Łączna wartość punktów			10

1.3. Podsumowanie analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotu leczniczego za 2019 rok

Wskaźniki efektywności, tj. rotacji należności i zobowiązań, których ocena jest pozytywna wskazują na terminowe regulowanie płatności zarówno przez kontrahentów jak i Szpital, jednak w odniesieniu do sytuacji Szpitala, jest to wynikiem przesunięcia „kredytowania” działalności z krótkoterminowego na długoterminowe poprzez zawarcie układów ratalnych, ugód oraz pożyczek.

Wskaźniki zyskowności Szpitala jednoznacznie wskazują na deficytowość jego działalności. Wskaźniki płynności i zadłużenia wskazują na problemy z wypłacalnością i obsługą bieżącego zadłużenia Szpitala.

Poniesienie w 2019 roku straty powoduje, że wskaźniki rentowności przyjmują wartość ujemną i potwierdzają fakt braku zyskowności. Na skutek skracania średniego pobytu w Szpitalu, a tym samym zmniejszeniem średniego stanu obłożenia łóżek oraz niedostatecznego poziomu finansowania usług zdrowotnych Szpital jest w złej kondycji finansowej. Wycena świadczeń nie znajduje pokrycia w realnie ponoszonych kosztach ich realizacji. Koszty osobowe, będące wynikiem poziomu zatrudnienia zgodnie z wymaganiami kadrowymi stawianymi przez NFZ stanowią 80,15 % kosztów operacyjnych oraz aż 89,16 % przychodów z NFZ.

Istotny przy tym jest fakt, iż co roku odnotowujemy wzrost cen z tytułu dostaw i usług przy braku pokrycia w wycenie świadczeń przez NFZ.

Mimo optymalizacji zarządzania i controllingu kosztów bez zwiększenia poziomu zewnętrznego finansowania przez płatnika świadczeń Szpital nie jest w stanie zapewnić bilansowania swojej działalności. Wysoki udział kosztów stałych w kosztach operacyjnych jest specyficzny dla prowadzonej działalności o profilu psychiatrycznym i leczenia uzależnień. Istotą świadczenia jest leczenie i rehabilitacja, czyli zapewnienie opieki medycznej, której koszty są pochodną wymagań określonych w przepisach prawa oraz pobyt czyli koszty hotelowe (utrzymanie infrastruktury szpitalnej). **Nie bez znaczenia jest fakt wielokondygnacyjności oddziałów szpitalnych i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa pacjentom na każdym poziomie, co rzutuje na zwiększenie obsady pielęgniarskiej w porównaniu do oddziałów jednopoziomowych.**

Powyższe aspekty sprawiają, iż większość oddziałów szpitalnych realizujących świadczenia z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień (z wyjątkiem oddziałów psychiatrycznych sądowych) jest nierentownych. Ewentualne ruchy w zakresie struktury organizacyjnej Szpitala uzależnia się od możliwości spełnienia wymagań personalnych głównie w obliczu deficytu kadry lekarskiej. Nie bez znaczenia jest również fakt braku konkretnych wytycznych, które wskazane miały być w „infrastrukturalnych” mapach potrzeb zdrowotnych. Wobec tego w dalszym ciągu niewiadomą jest, w jakim kierunku powinny podążać placówki medyczne specjalizujące się w opiece psychiatrycznej i leczeniu uzależnień.

2. PROGNOZA SYTUACJI EKONOMICZNO – FINANSOWEJ NA KOLEJNE TRZY LATA OBROTOWE (2020, 2021 i 2022) WRAZ Z OPISEM PRZYJĘTYCH ZAŁOŻEŃ

2.1. Opis przyjętych założeń makroekonomicznych i mikroekonomicznych z uwzględnieniem ich wpływu na projekcję dotyczącą sprawozdań finansowych w latach objętych prognozą

Prognozy ekonomiczne na rok 2020 są zgodne z Planem finansowym zaopiniowanym Uchwałą Rady Społecznej nr 22/2019 z dnia 18.12.2019 r, plany na kolejne lata 2021-2022 są oparte na założeniach przyjętych w opracowanym Programie Naprawczym Szpitala, który został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Społeczną Szpitala uchwałą nr 20/2019 z dnia 18.12.2019 r.

Opracowany Program Naprawczy zakłada restrukturyzację finansową, w której głównym działaniem jest restrukturyzacja zadłużenia poprzez zaciągnięcie długoterminowej pożyczki z karencją w spłacie. Docelowo działania w ramach restrukturyzacji finansowej powinny doprowadzić do wyeliminowania egzekucji wierzytelności, poprawy płynności finansowej i odbudowania poprawnych relacji z dostawcami.

Kolejnym założeniem zawartym w Programie Naprawczym jest plan restrukturyzacji operacyjnej zakładający zwiększenie przychodów ze sprzedaży świadczeń zdrowotnych, poprzez:

- przystąpienie do programu pilotażowego centów zdrowia psychicznego
- zwiększenie liczby miejsc w oddziałach psychiatrii sądowej
- zwiększenie liczby miejsc w oddziale rehabilitacji psychiatrycznej
- zwiększenie liczby miejsc w oddziale terapii uzależnienia od alkoholu
- uruchomienie działalności komercyjnej w ramach zakładu opiekuńczo – leczniczego psychiatrycznego.

Projekcja wyników finansowych na lata 2020-2022 oparta została na następujących założeniach:

1. Przychody netto ze sprzedaży produktów sprzedanych NFZ zostały zaplanowane w oparciu o warunki kontraktu z NFZ na rok 2020, z uwzględnieniem planowanych działań w zakresie rozwoju usług przy progresie wartości kontraktu z NFZ , tj.:

- W 2020 r. -wzrost przychodów NFZ na skutek wzrostu wyceny punktowej świadczeń zdrowotnych, z uwzględnieniem zasymulowanej w skali całego roku kwoty dodatków dla lekarzy i pielęgniarek finansowanych odrębnie przez NFZ wg zawartego aneksu na okres XI-XII 2019 r.;
- W 2021 r. - wzrost przychodów NFZ poprzez zwiększenie wyceny świadczeń, utworzenie w strukturze Szpitala CZP oraz poszerzenie bazy łóżkowej na psychiatrii sądowej o podstawowym zabezpieczeniu o 16 łóżek; z uwzględnieniem zasymulowanej w skali całego roku kwoty dodatków dla lekarzy i pielęgniarek finansowanych odrębnie przez NFZ wg zawartego aneksu na okres XI-XII 2019 r.;

- W 2022 r. - wzrost przychodów NFZ poprzez zwiększenie wyceny świadczeń, utrzymanie CZP, rozszerzenie bazy łóżkowej do realizacji świadczenia rehabilitacji psychiatrycznej (+15 łóżek) oraz do realizacji świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu w trybie całodobowym (+30 łóżek –odcinek męski), z uwzględnieniem zasymulowanej w skali całego roku kwoty dodatków dla lekarzy i pielęgniarek finansowanych odrębnie przez NFZ wg zawartego aneksu na okres XI-XII 2019;
2. **Przychody netto ze sprzedaży produktów pozostałych (z tytułu odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie w ZOL-u)** zostały zaplanowane w wysokości wykonanych przychodów za lata poprzednie z uwzględnieniem niewielkiej waloryzacji w związku ze wzrostem rent i emerytur.
  3. **Pozostałe przychody operacyjne i finansowe** zostały zaplanowane na poziomie wykonania za lata poprzednie z uwzględnieniem dotacji otrzymywanej corocznie na utrzymywanie parku przyszpitalnego, który znajduje się w rejestrze zabytków oraz otrzymywanych darowizn leków do Apteki Szpitalnej.
  4. **Poziom kosztów działalności operacyjnej** na lata 2020-2022 jest wynikiem przyjęcia kosztów na poziomie wykonania z roku 2019 z uwzględnieniem zawartych umów cywilnoprawnych oraz przewidywanych procedur przetargowych w związku z kończącymi się umowami z indeksacją o wskaźnik inflacji.

Szacując poszczególne koszty rzeczowe przyjęto zasadę ostrożności, i tak:

- a) Prognozę kosztów amortyzacji oszacowano uwzględniając inwestycje, które zakończą się w poszczególnych latach.
- b) Koszty leków zostały zaplanowane zgodnie z zawartymi umowami przetargowymi z uwzględnieniem zabezpieczenia środków finansowych na leki oraz materiały medyczne dla pacjentów przyjmowanych do Szpitala z różnymi chorobami towarzyszącymi chorobom psychicznym, których nie sposób przewidzieć oraz z uwzględnieniem kosztów z listy leków refundowanych, które co rok są zmieniane przez MZ, a mające istotny wpływ na koszty leczenia w Szpitalu.
- c) Koszty zużycia energii cieplnej oszacowano na podstawie rozstrzygniętego przetargu wspólnego organizowanego przez Górnośląski Związek Metropolitalny.
- d) Plan kosztów materiałów żywnościowych został zaktualizowany na podstawie wykonania roku 2019 z uwzględnieniem procedur przetargowych oraz z uwzględnieniem spadku liczby hospitalizowanych pacjentów, m.in. w korelacji ze zmniejszonym planem rzeczowo-finansowym NFZ.
- e) Koszt usług pralniczych oszacowano z uwzględnieniem zmniejszenia zapotrzebowania na usługi wynikające z wyłączenia z ruchu oddziałów i spadkiem liczby hospitalizowanych pacjentów.
- f) Prognozę kosztów usług medycznych, konsultacji, diagnostyki oparto na faktycznym wykonaniu umów z podwykonawcami za 2019 rok. Prognoza uwzględnia również koszty zabezpieczenia dyżurów medycznych na podstawie umów cywilno-prawnych.

- g) Prognozę kosztów usług transportu sanitarnego oparto na podstawie faktycznych wydatków na te usługi w okresie ostatnich 12 m-cy.
- h) Koszty ochrony mienia oszacowano w oparciu o wykonanie roku 2019 i obowiązujące umowy. Niewielki spadek kosztów w stosunku do roku poprzedniego wynika z przeprowadzonej w trakcie 2019 r. reorganizacji usługi ochrony Szpitala (częściowe włączenie własnych pracowników).
- i) W szacowaniu kosztów wynagrodzeń z pochodnymi na lata 2020-2022 przyjęto poziom wynagrodzeń dla wszystkich grup zawodowych na poziomie roku 2019 uwzględniając wzrost płacy minimalnej, wzrost wynagrodzenia pielęgniarek i położnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2018r zmieniającym rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz.U. 2018 poz. 1681). Zaplanowano również wzrost kosztów wynagrodzeń ze względu na wzrost wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (zgodnie z ustawą z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych, w tym pracowników działalności podstawowej a nie wykonujących zawodu medycznego), oraz wzrost z tytułu wzrostu wynagrodzeń lekarzy specjalistów zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 2018 r o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z2018 poz. 1532) jak również dodatkową podwyżkę dla lekarzy w ramach porozumienia wewnętrznego. Dodatkowo w roku 2021 doliczono wzrost kosztów związany z Pracowniczymi Planami Kapitałowymi.
- W prognozie uwzględniono ponadto działania restrukturyzacyjne kadry wynikające ze zmiany struktury organizacyjnej (tj. m.in. redukcję kadry z uprawnieniami emerytalnymi).
- j) Koszty podatków i opłat - zaplanowano na podstawie wydatków z 3 ostatnich lat, z uwzględnieniem deklaracji na podatek od nieruchomości.
- k) Poziom pozostałych kosztów rodzajowych zaplanowano uwzględniając faktyczne wykonanie w oparciu o zawarte umowy ubezpieczenia i zweryfikowany poziom składek PFRON, z uwzględnieniem odpisu wynikającego z umowy na usługę prania.
- f) Poziom **pozostałych kosztów operacyjnych** oraz **kosztów finansowych** na lata 2020-2022 został zaplanowany na poziomie wykonania lat wcześniejszych z uwzględnieniem odsetek od pożyczek i rezerw na zawarte układy ratalne z ZUS, PFRON i Urzędem Miasta Rybnika.
- koszty finansowe na rok 2020 zaplanowano w kwocie 1 000 000 zł, w tym odsetki 970 000 zł, natomiast na rok 2021 – 1 100 000, w tym koszty odsetek 1 070 000 zł, a na rok 2022 – 900 000 zł, w tym odsetki 890 000 zł.
  - pozostałe koszty operacyjne na lata 2020-2022 zaplanowano w kolejnych latach na poziomie 789 500 zł, 825 500 zł, 851 916 zł.

2.2. Prognoza rachunku zysków i strat na lata 2020 - 2022

Tabela VI. Prognoza rachunku zysków i strat na lata 2020-2022

Wyszczególnienie	PROGNOZA na 2020 rok <i>wg Planu Finansowego (Uchwała RS nr22/2019 z dnia 18.12.2019 r.)</i>	PROGNOZA na 2021 rok	PROGNOZA na 2022 rok
A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi	61 915 153	67 051 040	71 220 623
- w tym od jednostek powiązanych			
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów	61 915 153	67 051 040	71 220 623
- w tym przychody z NFZ	58 540 338	63 611 161	67 694 746
Pozostałych	3 374 815	3 439 879	3 525 877
II. Zmiana stanu produktów	0	0	0
III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	0	0	0
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	0	0	0
B. Pozostałe przychody operacyjne	2 786 072	3 019 680	3 003 872
I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0	0	0
II. Dotacje	1 902 000	2 152 000	2 157 000
III. Darowizny	50 000	50 000	50 000
IV. Inne przychody operacyjne	834 072	817 880	796 872
C. Przychody finansowe	10 000	10 000,0	10 000
I. Dywidendy i udziały w zyskach,	0	0	0
- w tym od jednostek powiązanych	0	0	0
II. Odsetki,	10 000	10 000	10 000
- w tym od jednostek powiązanych	0	0	0
III. Zysk ze zbycia inwestycji	0	0	0
IV. Aktualizacja wartości inwestycji	0	0	0
V. Inne	0	0	0
D. Zyski nadzwyczajne	0	0	0
E. Razem przychody	64 711 225	70 080 720	74 234 495
F. Koszty działalności operacyjnej	67 812 860	71 582 050	75 236 517
I. Amortyzacja	1 615 000	1 865 000	1 870 000
II. Zużycie materiałów i energii	8 011 200	8 211 481	8 416 764
Materiałów	5 804 700	5 949 818	6 098 564
- leków	1 300 000	1 332 500	1 365 813

Wyszczególnienie	PROGNOZA na 2020 rok <i>wg Planu Finansowego (Uchwała RS nr 22/2019 z dnia 18.12.2019 r.)</i>	PROGNOZA na 2021 rok	PROGNOZA na 2022 rok
- żywności	1 720 000	1 763 000	1 807 075
- sprzętu jednorazowego	457 000	468 425	480 136
- odczynników chemicznych i materiałów diagnostycznych	170 000	174 250	178 606
- paliwa	40 000	41 000	42 025
- pozostałe	2 117 700	2 170 643	2 224 909
Energii	2 206 500	2 261 663	2 318 200
- elektrycznej	660 000	676 500	693 400
- ciepłej	1 546 500	1 585 163	1 624 800
- pozostałe	0	0	0
III. Usługi obce	3 533 950	4 202 000	4 307 050
Remontowe i konserwacyjne	263 000	269 575	276 300
Transportowe	113 000	115 825	118 730
Medyczne obce (umowy cywilno-prawne, inne)	964 620	1 568 437	1 607 650
Usługi sprzątania	0	0	0
Usługi pralnicze	700 000	717 500	735 440
Ochrona mienia	156 000	159 900	163 900
Usługi żywienia	0	0	0
Pozostałe usługi	1 337 330	1 370 763	1 405 030
IV. Podatki i opłaty	450 000	451 769	463 063
- w tym podatek akcyzowy	0	0	0
V. Wynagrodzenia	43 535 000	45 520 000	48 176 640
Wynagrodzenia ze stosunku pracy	43 355 000	45 290 000	47 926 640
Wynagrodzenia z umów zleceń i o dzieło	180 000	230 000	250 000
Wynagrodzenia pozostałe	0	0	0
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	9 839 310	10 497 500	11 144 000
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	8 343 310	9 017 500	9 544 000
- odpis na ZFŚS	1 231 000	1 300 000	1 400 000
- pozostałe świadczenia	265 000	180 000	200 000
VII. Pozostałe koszty rodzajowe, w tym:	828 400	834 300	859 000
- podróże służbowe	40 000	40 000	40 000
- ubezpieczenia majątkowe i OC	175 000	180 000	185 000
- pozostałe w tym PFRON	613 400	614 300	634 000

Wyszczególnienie	PROGNOZA na 2020 rok <i>wg Planu Finansowego (Uchwała RS nr-22/2019 z dnia 18.12.2019 r.)</i>	PROGNOZA na 2021 rok	PROGNOZA na 2022 rok
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0	0	0
G. Pozostałe koszty operacyjne	789 500	825 500	851 916
I. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0	0	0
II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	35 000	35 000	35 000
III. Inne koszty operacyjne	754 500	790 500	816 916
H. Koszty finansowe	1 000 000	1 100 000	900 000
I. Odsetki,	970 000	1 070 000	890 000
- w tym dla jednostek powiązanych	0	0	0
II. Strata ze zbycia inwestycji	0	0	0
III. Aktualizacja wartości inwestycji	0	0	0
IV. Inne	30 000	30 000	10 000
I. Straty nadzwyczajne	0	0	0
J. Razem koszty	69 602 360	73 507 550	76 988 433
K. Wynik finansowy – Zysk/strata (brutto)	-4 891 135	-3 426 830	-2 753 938
L. Podatek dochodowy	0	0	0
M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0	0	0
Zysk/strata ze sprzedaży	- 5 897 707	- 4 531 010	- 4 015 894
Zysk/strata z działalności operacyjnej	- 3 901 135	- 2 336 830	- 1 863 938
N. Wynik finansowy -Zysk/strata (netto)	-4 891 135	-3 426 830	-2 753 938

Źródło: opracowanie własne

2.3. Prognoza bilansu na lata 2020 – 2022

Poniżej przedstawiono prognozę bilansu oraz kształtowania się poziomu zobowiązań wymagalnych w latach 2020-2022

Tabela VII. Prognoza bilansu na lata 2020-2022

Aktywa		2020	2021	2022
A.	Aktywa trwałe	30 500 000	32 117 833	32 454 096
I.	Wartości niematerialne i prawne	78 790	82 970	83 838
II.	Rzeczowe aktywa trwałe	30 421 210	32 034 864	32 370 258
B.	Aktywa obrotowe	13 563 166	12 229 826	12 805 630
I.	Zapasy	555 500	561 055	566 666
II.	Należności krótkoterminowe	6 429 756	6 860 862	7 201 055
III.	Inwestycje krótkoterminowe	6 487 910	4 717 910	4 947 910
IV.	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	90 000	90 000	90 000
	Aktywa razem	44 063 166	44 347 660	45 259 726
Pasywa		2020	2021	2022
A.	Kapitał (fundusz) własny	-22 711 335	-22 862 029	-24 054 138
I.	Kapitał (fundusz) podstawowy	14 583 437	14 583 437	14 583 437
V.	Zysk (strata) z lat ubiegłych	-32 403 636	-34 018 636	-35 883 636
VI.	Zysk (strata) netto	-4 891 135	-3 426 829	-2 753 938
B.	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	66 774 500	67 209 688	69 313 864
I.	Rezerwy na zobowiązania	11 048 470	11 873 970	10 725 886
	Rezerwy długoterminowe	7 733 929	8 311 779	7 508 121
	Rezerwy krótkoterminowe	3 314 541	3 562 191	3 217 765
II.	Zobowiązania długoterminowe	25 000 000	23 750 000	22 500 000
III.	Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	17 065 080	18 762 768	19 222 171
3	<i>Zobowiązania wobec pozostałych jednostek</i>	<i>16 253 686</i>	<i>17 943 260</i>	<i>18 394 467</i>
a)	<i>kredyty i pożyczki</i>	<i>0</i>	<i>1 250 000</i>	<i>1 250 000</i>
d)	<i>z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:</i>	<i>3 500 000</i>	<i>3 587 500</i>	<i>3 677 188</i>
*	<i>do 12 miesięcy</i>	<i>3 500 000</i>	<i>3 587 500</i>	<i>3 677 188</i>
g)	<i>z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych oraz innych tytułów publicznoprawnych</i>	<i>5 700 000</i>	<i>5 750 000</i>	<i>5 807 500</i>
h)	<i>z tytułu wynagrodzeń</i>	<i>2 669 408</i>	<i>2 741 482</i>	<i>2 815 502</i>
i)	<i>inne</i>	<i>4 384 277</i>	<i>4 614 277</i>	<i>4 844 277</i>
4	<i>Fundusze specjalne</i>	<i>811 394</i>	<i>819 508</i>	<i>827 703</i>
IV.	Rozliczenia międzyokresowe	13 660 950	12 822 950	16 865 807
	Pasywa razem	44 063 166	44 347 660	45 259 726

Źródło: opracowanie własne

Założenia do bilansu:

1. Prognozuje się, iż struktura majątku w latach 2020-2022 kształtować się będzie na mniej więcej podobnym poziomie, ponieważ prognozowane inwestycje w niewielkim stopniu przewyższą wartość amortyzacji rocznej składników majątkowych Szpitala, która wzrasta wraz z realizacją kolejnych projektów inwestycyjnych.
2. Prognoza zobowiązań Szpitala na lata 2020-2022 opiera się na założeniu, że zobowiązania będą rosły. Główną przyczyną jest utrzymujący się wysoki poziom kosztów działalności operacyjnej wynikający ze wzrostu wynagrodzeń oraz cen rynkowych dostaw/usług.
3. Prognozę należności w latach 2020-2022 oparto o planowane wykonanie kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia i pozostałe przychody, w tym głównie z tytułu naliczenia odpłatności za pobyt i wyżywienie w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym Psychiatrycznym.

2.3.1. Prognoza kształtowania się wielkości zobowiązań wymagalnych w latach 2020 – 2022

Poniżej została zaprezentowana prognoza poziomu zobowiązań wymagalnych na lata 2020-2022.

Tabela VIII. Prognoza poziomu zobowiązań wymagalnych na lata 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Zobowiązania krótkoterminowe wymagalne	2 000 000,00	3 000 000,00	3 500 000,00
1) Kredyty i pożyczki	0,00	0,00	0,00
2) Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00	0,00
3) Z tytułu dostaw i usług	2 000 000,00	3 000 000,00	3 500 000,00
4) Zaliczki otrzymane na dostawy	0,00	0,00	0,00
5) Zobowiązania wekslowe	0,00	0,00	0,00
6) Zobowiązania z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń z tego:	0,00	0,00	0,00
a) podatek od nieruchomości	0,00	0,00	0,00
b) PFRON	0,00	0,00	0,00
c) ubezpieczenia społeczne (ZUS)	0,00	0,00	0,00
d) Urząd Skarbowy	0,00	0,00	0,00
e) inne	0,00	0,00	0,00
7) Z tytułu wynagrodzeń	0,00	0,00	0,00
8) Inne	0,00	0,00	0,00
9) Fundusze specjalne	0,00	0,00	0,00

Zródło: opracowanie własne

2.4. Prognoza wartości wskaźników ekonomiczno-finansowych wraz z podsumowaniem wyników prognozy wskaźnikowej projekcji sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2020 – 2022

Tabela IX. Tabela podsumowująca wyniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2020-2022

TABELA PODSUMOWUJĄCA WYNIKI OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ										
Grupa	Wskaźniki	Wartość wskaźnika			Ocena					
		2019	2020 - prognoza	2021 - prognoza	2022 - prognoza	2019	2020 - prognoza	2021 - prognoza	2022 - prognoza	
1. Wskaźniki zyskowności	1) wskaźnik zyskowności netto (%)	-8,29%	-7,56%	-4,89%	-3,71%	0	0	0	0	
	2) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	-6,35%	-6,03%	-3,33%	-2,51%	0	0	0	0	
	3) wskaźnik zyskowności aktywów (%)	-11,93%	-11,43%	-7,75%	-6,15%	0	0	0	0	
2. Wskaźniki płynności	1) wskaźnik bieżącej płynności	0,36	0,66	0,54	0,57	0	4	0	0	
	2) wskaźnik szybkiej płynności	0,35	0,63	0,52	0,54	0	8	8	8	
						0	12	8	8	
3. Wskaźniki efektywności	1) wskaźnik rotacji należności (w dniach)	36,67	36,64	36,17	36,03	3	3	3	3	
	2) wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	38,82	28,00	19,29	18,62	7	7	7	7	
						10	10	10	10	
4. Wskaźniki zadłużenia	1) wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	118,84%	120,54%	122,64%	115,88%	0	0	0	0	
	2) wskaźnik wypłacalności	-2,33	-2,34	-2,38	-2,18	0	0	0	0	
	4. Razem:					0	0	0	0	
Łączna wartość punktów					10	22	18	18		

Źródło: opracowanie własne

2.5. Podsumowanie prognozy

Prognoza Rachunku zysków i strat na lata 2020-2022 wskazuje na stopniowe zmniejszanie poziomu straty finansowej w porównaniu do roku 2019.

Planowany spadek poziomu straty wynika z założeń przeprowadzenia reorganizacji struktury udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz zwiększenia przychodów z tytułu udzielanych świadczeń zdrowotnych, w związku z zapowiadaniem ministerialnym zwiększaniu nakładów na ochronę zdrowia. Na poprawę zakładanego wyniku będzie miała również wpływ realizacja przyjętych założeń w zakresie optymalizacji kosztów podstawowej i pomocniczej działalności Szpitala.

Zgodnie z danymi wynikającymi z prognoz bilansu analitycznego na sytuację Szpitala istotnie wpływają następujące aspekty:

- a) Aktywa trwałe w 2020 r. będą stanowiły 69,22% całego majątku szpitala, analogicznie w 2021r. – 72,42%, a w 2022r. – 71,71%.
- b) W zakresie aktywów obrotowych założono wzrost o 2 668 tys. zł. w 2020 r. oraz o 1 334 tys. zł w 2021 r i 1 910 w 2022 r. w stosunku do 2019 r., Na stan aktywów obrotowych składają się głównie: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe, w tym środki pieniężne w kasie i na rachunku. Założono wzrost należności krótkoterminowych wynikający ze wzrostu transzy z NFZ za udzielane świadczenia zdrowotne, oraz wzrost inwestycji krótkoterminowych, w tym środków pieniężnych w kasie i na rachunkach bankowych.
- c) W pasywach bilansu uwagę zwraca obniżenie kwotowe funduszu własnego co jest rezultatem planowanych strat finansowych oraz niepokrytych strat z poprzednich lat. Udział funduszu własnego w finansowaniu majątku szpitala jest ujemny, przy czym uwagę należy zwrócić na niekorzystny trend wzrostowy ujemnych funduszy własnych i wzrost finansowania majątku zobowiązaniami obcymi, co jest wynikiem niedofinansowania Szpitala.
- d) Zakłada się zwiększenie zobowiązań długoterminowych w stosunku do roku 2019 na skutek zaciągniętej pożyczki na finansowanie działalności bieżącej Szpitala w kwocie 20 mln zł w 2020 roku.
- e) Spadek zobowiązań krótkoterminowych wynika z planowanego wzrostu przychodów i spłaty zobowiązań ze środków pozyskanych z pożyczki na spłatę zaległych zobowiązań.

Pomimo wysiłków Szpitala nie udaje się realizować działalności bieżącej bez wsparcia z zewnątrz, gdyż wieloletnie niedofinansowanie Szpitala i ponoszone straty oraz wysokość zobowiązań wymagalnych nie zrekompensują się w przeciągu lat objętych prognozą.

Prognoza kształtowania się wielkości zobowiązań wymagalnych w latach 2020-2022 zakłada wzrost zobowiązań krótkoterminowych wymagalnych. Szpital ma podpisane układy ratalne z ZUS, PFRON i Urzędem Miasta Rybnika z tytułu zobowiązań publicznoprawnych. Zobowiązania z tytułu układów ratalnych jak i bieżące zobowiązania publicznoprawne, są regulowane terminowo, jednakże powoduje to brak możliwości terminowego regulowania płatności wobec dostawców towarów i usług, co z kolei niesie za sobą ryzyko wzrostu kosztów finansowych z tytułu odsetek, kosztów rekompensaty odzyskiwania należności zgodnie

z art. 10 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z dnia 8 marca 2013 r. (Dz. U. 2013 poz. 403), a także kosztów sądowych.

Podsumowując analizę wskaźnikową nadal utrzymywać będą się ujemne wartości wskaźników zyskowności. Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej osiągnął poziom -9,12% w roku 2020 dając ocenę – 0 pkt, co wskazuje na pogorszenie sytuacji Szpitala. Wskaźniki płynności nie są zadawalające, a przyczyną braku zmian jest fakt, że Szpital posiada zobowiązania wymagalne, czyli nie jest w stanie realizować swoich płatności w terminach – zobowiązania wymagalne Szpitala mają tendencję wzrostową w kolejnych latach. Osiągnięte w latach 2020-2022 wskaźniki efektywności wskazują, że Szpital nie ma problemu ze ściąganiem należności, natomiast rosnący wskaźnik rotacji wskazuje, że Szpital pomimo iż dokłada wszelkich starań aby zminimalizować czas spłaty zobowiązań, ma trudności w regulowaniu swoich zobowiązań.

3. INFORMACJA O ISTOTNYCH ZDARZENIACH MAJĄCYCH WPŁYW NA SYTUACJĘ EKONOMICZNO-FINANSOWĄ SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ

Brak jednoznacznych perspektyw funkcjonowania i finansowania opieki psychiatrycznej i uzależnień w przyszłości (Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego jest zbyt ogólny) sprawia, iż Szpital ma ogromną trudność w zakresie planowania swojej dalszej działalności w perspektywie kolejnych lat.

Zgodnie z NPOZP na lata 2017-2022 jednym z zadań Narodowego Funduszu Zdrowia jest dążenie do zapewnienie priorytetowego wzrostu nakładów na świadczenia zdrowotne w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

Na samorzady wojewódzkie natomiast nałożono obowiązek opracowania, we współpracy z samorządami powiatów, dokumentu określającego strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb zdrowotnych w zakresie CZP i wspieranie wdrażania planu umiejscowienia CZP zapewniających kompleksową opiekę zdrowotną nad osobami z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa, w tym poprzez stymulowanie zmian w strukturze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, dla których podmiotem tworzącym jest samorząd województwa.

Ustawa o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowych ze środków publicznych (...) (Dz. U. 2017, poz. 2110) stworzyła ramy prawne umożliwiające przeprowadzenie programów pilotażowych, których celem jest sprawdzenie nowych systemowych rozwiązań w zakresie organizacji i sposobu finansowania świadczeń opieki zdrowotnej i określenie czy przyczyniają się do poprawy sytuacji pacjentów i czy będą efektywne z punktu widzenia ochrony zdrowia. Dnia 8.05.2018 r. opublikowano rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego (Dz.U. 2018, poz. 852). Realizacja pilotażu zaplanowana została w terminie od 1.07.2018 r. do 30.06.2021 r.

Pomimo zgłoszenia zainteresowania uczestnictwem w pilotażu tut. Szpital nie został do niego zakwalifikowany. Szpital po raz kolejny w dniu 6 sierpnia 2019 r. Zadeklarował chęć uczestnictwa i został do niego wstępnie zakwalifikowany, jednakże ostatecznie Szpital nie znalazł się na liście podmiotów pilotażowych. Utworzenie CZP w strukturach Szpitala jest odpowiedzią na zapotrzebowanie rynkowe w zakresie kompleksowych usług z zakresu opieki psychiatrycznej jak również istotne jest dla samego Szpitala z uwagi na sposób finansowania, który docelowo wypłynąłby na poprawę kondycji finansowej placówki.

Kolejnym istotnym czynnikiem rzutującym na sytuację finansową Szpitala jest nadal nierozwiązana kwestia na poziomie legislacyjnym ponoszenia kosztów stanowiących różnicę pomiędzy rzeczywistymi kosztami zakwaterowania i wyżywienia pacjenta w ZOL-u, a opłatą ponoszona przez Pensjonariusza na podstawie art. 18 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z art. 18 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych podmiot leczniczy poza otrzymana stawką za osobodzień pobytu z NFZ uzyskuje środki finansowe również z odpłatności za zakwaterowanie i wyżywienie, jednakże obciążenie pacjenta tymi kosztami nie może przekraczać poziomu 250% wysokości najniższej emerytury oraz wysokości 70% miesięcznego dochodu świadczeniobiorcy (art. 18 ust. 1 ustawy). Wskazać należy, iż Szpital pozbawiony jest możliwości regulacji przyjęć ze względu na zasobność pacjentów – wobec czego pensjonariuszami ZOL-u są często osobo o najniższych dochodach. Ponadto pacjenci ZOL-u są co do zasady bardziej obciążeni schorzeniami somatycznymi aniżeli inni pacjenci „psychiatryczni”. W konsekwencji zdecydowana większość udzielanych świadczeń zdrowotnych w psychiatrycznym zakładzie opiekuńczo-leczniczym dotyczy farmakoterapii schorzeń niepsychiatrycznych, co stanowi ogromne obciążenie finansowe dla Szpitala.

Poziom wyceny świadczeń udzielanych w zakładzie opiekuńczo-leczniczym powoduje, że Szpital do każdego pacjenta dopłaca średnio na miesiąc 800 zł, co w skali roku generuje stratę finansową Szpitala rzędu 2 mln zł.

Nie bez znaczenia dla finansów zakładu jest również fakt, iż Szpital włada mieniem Skarbu Państwa, na który składają się grunty zabudowane i niezabudowane stanowiące ogrodzony obszar kompleksu szpitalnego o charakterze leśno-parkowym. Kompleks zabudowy szpitalnej stanowi obiekt zabytkowy z XIX i XX wieku i podlega ochronie konserwatorskiej. **Stan techniczny budynków kwalifikuje je w znacznej części do pilnego przeprowadzenia remontów.** Niestety ze względu na trudną sytuację finansową Szpitala przeprowadzenie remontów uzależnione jest od pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, wobec czego ostateczna decyzja o ich sfinansowaniu nie należy do Szpitala. Ponad to przeprowadzanie niektórych remontów wymaga zgody konserwatora zabytków, a remont obiektów zabytkowych znacznie podnosi koszty ich realizacji.

Ponadto, zmiana przepisów dotycząca minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych spowodowała wzrost kosztów osobowych w Szpitalu, jak również pozostałych kosztów usług i dostaw, co ostatecznie wpływa na progres zobowiązań oraz straty finansowej zakładu.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień od lipca 2019 roku, wprowadziło dodatkowe warunki realizacji świadczenia gwarantowanego w zakresie personelu medycznego, co wymusiło na Szpitalu zatrudnienie dodatkowo specjalistów psychoterapii uzależnień w ilości 1 etat na każdy oddział psychiatrii sądowej, jak również osób prowadzących psychoterapię bądź ubiegających się o otrzymanie certyfikatu psychoterapeuty w przeliczeniu 1 etat na 40 łóżek, co łącznie wyniosło ok. 5,5 etatu.

Wzrost wynagrodzeń kilku grup zawodowych, a także coroczny wzrost płacy minimalnej generuje prawdopodobieństwo pojawienia się kolejnych postulatów płacowych innych grup pracujących w Szpitalu. Od 01.01.2019 r. ratownicy medyczni udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w ramach opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień nie zostali uwzględnieni w przepisach przyznających dodatek do wynagrodzeń dla ratowników medycznych, co wzbudziło niezadowolenie kadry w tej grupie zawodowej.

Koszty pochodnych od wzrostu wynagrodzeń zasadniczych lekarzy w 2019 roku były nadal finansowane w wysokości 80% wzrostu wynagrodzenia zasadniczego, jednak ze względu na zasady wynagradzania lekarzy w tut. Szpitalu koszty pochodnych były dużo wyższe. W 2019 roku NFZ nie sfinansował kosztów pochodnych od wzrostu wynagrodzeń lekarzy w wysokości ok. 245 tys. zł.

Z uwagi na nie wybranie złożonej przez Szpital oferty na świadczenia zdrowotne realizowane w oddziale dziennym psychiatrycznym w ogłoszonym przez NFZ w 2018 r. postępowaniu konkursowym, w okresie od stycznia do kwietnia 2019 r. Szpital nie posiadał kontraktu z NFZ w tym zakresie. Bezpośrednim skutkiem była utrata przychodów finansowych z tego tytułu. Oddział Dzienny Psychiatryczny został zakontraktowany, po przeprowadzonym dodatkowo postępowaniu konkursowym, od 1 maja 2019 r.

Dyrektorzy szpitali, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Śląskie, dostrzegając konsekwencje wynikające z wprowadzanych zmian legislacyjnych w zakresie wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych wystąpili do Marszałka Województwa z apelem o wsparcie wskazując jednocześnie na skutki finansowe – planowane straty finansowe placówek na rok 2020 przy utrzymaniu poziomu dotychczasowego poziomu finansowania świadczeń zdrowotnych przez NFZ.

---

¹<https://kadry.infor.pl/kadry/wynagrodzenia/wynagrodzenie-minimalne/2977050,Ile-wyniesie-minimalne-wynagrodzenie-w-2020-r-prognoza.html>

Dyrektorzy zwracają również uwagę, że **wprowadzone przepisy dotyczące norm zatrudnienia pielęgniarek doprowadzą do rozwiązywania umów z NFZ z powodu niespełniania wymagań i procesu likwidacyjnego podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.**

Inicjatywę w tym zakresie, oraz wynikających z wprowadzenia norm i kosztów, podjął Marszałek Województwa Śląskiego kierując apel do Ministra Zdrowia dotyczący możliwości dokonania zmian w zapisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień lub wydłużenia okresu przejściowego na dostosowanie podmiotów leczniczych do obowiązujących norm zatrudnienia. W piśmie wskazano, iż niemożliwym do spełnienia jest wzrost zatrudnienia personelu pielęgniarskiego ze względu na deficyt pielęgniarek na rynku pracy. Wskazano również iż wzrost kosztów osobowych negatywnie wpłynie na sytuację finansową placówek medycznych. Dnia 26 listopada 2019 r. Dyrektorzy podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Śląskie, skierowali ponowny apel do Wicemarszałka Województwa Śląskiego Pana Dariusza Starzyckiego o podjęcie pilnych działań dla zwiększenia ustalonego przez ŚOW NFZ planu finansowania świadczeń zdrowotnych na 2020 rok w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Z kolei w piśmie kierowanym do Pana Piotra Nowaka postulują oni wzrost wyceny świadczeń o 30%, co pozwoli na realizację nowych kosztochłonnych ustawowych obowiązków nałożonych na świadczeniodawców.

Wspólna inicjatywa dyrektorów poza ww. postulatami obejmuje również kwestie nieproporcjonalnego obciążenia 9-ciu psychiatrycznych izb przyjęć w województwie i w skrajnych przypadkach „ponadnormatywne” obłożenie łóżek, a tym samym pogorszenie jakości udzielanych świadczeń. Oczekuje się stworzenia mapy obszarów skorelowanych z liczbą łóżek przyjęciowych. Dyrektorzy wskazują, że liczba przyjęciowych łóżek psychiatrycznych jest zbyt mała w odniesieniu do stale zwiększającej się ilości osób z zaburzeniami psychicznymi. Brak wolnych łóżek powoduje, że szpitale we własnym zakresie muszą organizować przewóz pacjentów do innych jednostek, co generuje wzrost kosztów transportu. Kolejny postulat obejmuje dostosowanie dobowego ryczałtu dla psychiatrycznej izby przyjęć – obecny dobowy koszt jej utrzymania bez uwzględnienia kosztów dyżurów lekarskich wynosi ok. 6 000 zł, a ryczałt z NFZ to zaledwie 2 625 zł.

W grudniu 2019 r. Wicemarszałek Województwa Śląskiego Dariusz Starzycki wystosował apele do Ministra Zdrowia oraz Dyrektora Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ, w których podnosi kwestie pogarszającej się sytuacji jednostek psychiatrycznych w zakresie finansowym i kadrowym. Wskazuje jednocześnie konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę funkcjonowania lecznictwa psychiatrycznego. Ponadto w piśmie do Dyrektora ŚOW NFZ Marszałek zwraca się z prośbą o pilne podjęcie działań mających na celu zwiększenie wyceny oraz ilości świadczeń zdrowotnych.

Także w grudniu 2019 r. poseł Bolesław Piecha skierował interpelację do Ministra Zdrowia w sprawie perspektywy zapaści finansowej w 2020 r. w podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, w związku ze zwiększonymi kosztami udzielania tych świadczeń wynikającymi z ustaw.

W odpowiedzi Ministerstwo Zdrowia wskazało, że „Minister Zdrowia prowadzi dialog z przedstawicielami organizacji pracodawców oraz związków zawodowych na temat kompleksowego uregulowania kwestii związanych z wynagrodzeniami w ochronie zdrowia.

Wspólne prace w tym zakresie podjęto na forum branżowego Trójstronnego Zespołu ds. ochrony zdrowia”, a w pracach tych uczestniczą również reprezentanci kadry zarządzającej podmiotów leczniczych. Ministerstwo przy tym zapewniło, „iż opieka psychiatryczna jest traktowana priorytetowo, co znajduje odzwierciedlenie w systematycznym zwiększaniu finansowania, jak i we wdrażanych reformach”.

Nadzieją dla niedofinansowanej w dalszym ciągu psychiatrii jest ustawowe (Dz. U. 2018, poz. 1532) zwiększenie nakładów finansowych na cały sektor ochrony zdrowia. Zapowiadany wzrost nakładów docelowo do 6% PKB w 2024 roku, a tym samym coroczny wzrost nakładów powinien przełożyć się również na wzrost nakładów na samą psychiatrię oraz finanse Szpitala.

Powyższe wskaźniki nie wskazują wprost na kwoty wzrostu finansowania działalności leczniczej, w szczególności w zakresie psychiatrii, które Szpital mógłby wskazać we własnych prognozach ekonomicznych na kolejne lata.

Reasumując, pomimo działań zmierzających do poprawy sytuacji opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w kraju, a tym samym mogących pozytywnie wpłynąć na kondycję finansową Szpitala pojawia się szereg istotnych zagrożeń, które z kolei mogą rzutować na zaplanowane działania w zakresie restrukturyzacji finansowo-operacyjnej. Wśród tych zagrożeń, wpływających z otoczenia zewnętrznego, wskazać należy:

- Niedoszacowanie wyceny świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ, w tym brak odpowiedniego finansowania funkcjonowania Izby przyjęć oraz brak refundacji kosztów transportu medycznego oraz ratowników medycznych;
- Zmiany w przepisach prawa rzutujących na progres kosztów operacyjnych, w tym w szczególności kosztów usług obcych, kosztów wynagrodzeń pracowników i pochodnych płac wynikające z ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. *o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych*, ustawy z dnia 5 lipca 2018 *o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw* (dot. wynagrodzeń pielęgniarek i lekarzy) oraz ustawy z dnia 10 października 2002 r. *o minimalnym wynagrodzeniu za pracę* oraz rozporządzeń wykonawczych do ustawy. Wskazać należy, że wzrosty wynikające z ww. przepisów są w niepełni finansowane przez Płatnika, co powoduje, że Szpital pokrywa wynikłe różnice ze środków własnych. Znaczenie ma również fakt, że wzrost wynagrodzeń tylko niektórych grup zawodowych powoduje roszczeniowość pozostałych pracowników Szpitala;
- Problemem ogólnopolskim, silnie oddziałującym również na sytuację Szpitala są ograniczone zasoby kadry medycznej, zarówno lekarzy psychiatrów, pielęgniarek oraz terapeutów uzależnień. Jak wskazuje raport Najwyższej Izby Kontroli (NIK) z lutego 2016r. sposób kształcenia kadr medycznych nie zapewnia przygotowania wystarczającej liczby specjalistów, dostosowanej do zmieniających się potrzeb

zdrowotnych społeczeństwa. Brakuje kompleksowej strategii, uwzględniającej trendy demograficzne i epidemiologiczne. Na brak odpowiedniej liczby specjalistów wpływały także limity miejsc rezydenckich. Za problem wymagający szczególnej uwagi NIK uznaje bieżące monitorowanie skali i kierunków migracji pracowników ochrony zdrowia oraz podjęcie skutecznych działań przeciwdziałających temu zjawisku. W ostatnich dwóch lat problem przybrał na sile, czego skutkiem była konieczność zamknięcia 4 oddziałów, co przełożyło się na znaczny spadek przychodów placówki;

- W powiązaniu z powyższym punktem wskazać należy konieczność spełnienia wysrubowanych norm zatrudnienia personelu pielęgniarskiego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2019 r. w *sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień*. Zapewnienie zatrudnienia na poziomie wskazanym w rozporządzeniu jest na ten moment niemożliwe, ze względu na braki kadrowe na rynku pracy.

Niewiadomą pozostaje także sposób finansowania tych wzrostów przez NFZ. Prawdopodobnym wydaje się scenariusz, w którym w celu spełnienia norm zatrudnienia w jednym oddziale konieczna będzie likwidacja innego i przeniesienie kadry. Podobna sytuacja ma obecnie miejsce w przypadku lekarzy. Konsekwencją będzie dalszy spadek przychodów Szpitala.

Należy podkreślić, iż poza w/w zagrożeniami na kondycję finansowo – ekonomiczną Szpitala ma wpływ obecna sytuacja epidemiologiczna – pandemia COVID-19, której skutki są nie do przewidzenia, a które mogą znacząco zaburzyć opracowany plan działań naprawczych, jak również prognozy w zakresie poprawy sytuacji finansowej Szpitala.

Powyższe okoliczności mogą zatem spowodować konieczność aktualizacji Programu Naprawczego Szpitala, co docelowo może przełożyć się na zmianę zawartych w niniejszym dokumencie prognoz sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2020-2022.

DYREKTOR
Bogdan Łaba
Bogdan Łaba

SPIS TABEL

Tabela I. Wskaźniki zyskowności za 2019 rok.....	4
Tabela II. Wskaźniki płynności za 2019 rok	5
Tabela III. Wskaźniki efektywności za 2019 rok	6
Tabela IV. Wskaźniki zadłużenia za 2019 rok	8
Tabela V. Tabela podsumowująca wyniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2019 rok.....	9
Tabela VI. Prognoza rachunku zysków i strat na lata 2020-2022	14
Tabela VII. Prognoza bilansu na lata 2020-2022.....	17
Tabela VIII. Prognoza poziomu zobowiązań wymagalnych na lata 2020-2022	19
Tabela IX. Tabela podsumowująca wyniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej na lata 2020-2022	20